

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Celebreu amb l'ACCC els seus 25 anys

L'Associació lliurarà el premi Joan Oró a la divulgació de la recerca científica, que enguany arriba a la novena edició, i convida tots els socis i sòcies a un sopar commemoratiu

El 1990 naixia l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), i vint-i-cinc anys després, aquesta entitat convoca els seus socis i sòcies, així com a totes les persones interessades en la comunicació científica, a la celebració de les seves noces de plata. L'acte tindrà lloc el 5 de novembre, dijous, al Museu Blau de Ciències Naturals de Barcelona (Plaça Leonardo da Vinci, 4-5) a partir de les 19h.

L'esdeveniment serà presidit per Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, i Anna Omedes, directora del Museu Blau i sòcia de l'ACCC, i Raül Toran, vicepresident de l'associació. L'acte l'obrirà Daniel Arbós -periodista científic col·laborador del diari ARA, presentador del programa de ràdio de divulgació científica *Pa ciència, la nostra* i membre de l'equip de comunicació de l'Institut Català d'Oncologia- amb diverses reflexions sobre el món de la comunicació científica. A continuació, es lliurarà el guardó al guanyador del IX Premi Joan Oró a la divulgació de la recerca científica i s'oferirà un sopar a peu dret als assistents, que serà gratuït per als socis i sòcies de l'ACCC i de 15 euros per a les persones no associades. L'acte clourà al voltant de les 21h.

L'ACCC convida tots els seus socis i sòcies que puguin assistir a l'esdeveniment per celebrar tots plegats aquesta efemèride. En cas de voler-hi participar, cal escriure un correu no més tard del 4 de novembre a secretaria-tecnica@accc.cat amb l'assumpte «25è aniversari».

Premi Joan Oró

La novena edició del premi de divulgació de la recerca que impulsa l'ACCC amb el nom del bioquímic lleidatà Joan Oró, lliurarà un guardó de 1.000 euros a una de les obres presentades al

certamen. L'obra ha de centrar-se en l'activitat investigadora del seu autor o autora que -com a novetat de la present edició- haurà hagut de formar equip amb un periodista per explicar la seva recerca d'una forma entenedora per a un públic general. Les obres, que havien de presentar-se en català, podien lliurar-se en format article o multimèdia (àudio, vídeo, web, entre d'altres). Trobareu més informació sobre el premi i sobre edicions anteriors en aquesta secció del web de l'ACCC: <http://bit.ly/1Mf8ZII>.

El Museu Blau (foto: agenda.museuciencies.cat)

Nou cicle d'activitats d'il·lustració científica

A la Biblioteca Sagrada Família de Barcelona

Del 20 d'octubre al 17 de gener l'*Il·lustraciència*, el premi internacional d'il·lustració científica de l'ACCC, organitza un seguit d'activitats gratuïtes a la Biblioteca Sagrada Família (c/ Provença 480, Barcelona) per tal de donar visibilitat a la il·lustració científica entre el públic general. Algunes de les accions programades s'emmarca en la edició d'enguany de la *Setmana de la Ciència*, que tindrà lloc del 13 al 20 de novembre, una cita que dona protagonisme a la ciència durant una setmana a diferents indrets del país i que enguany compleix vint anys.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

En el marc de la *Setmana de la Ciència*, el 19 de novembre, a les 17 hores, es farà un taller de dibuix gratuït (inscripció al següent enllaç: <http://bit.ly/1NwzAOq>) i, a partir de les 18.30, una *Viquimarató* sobre il·lustració científica, és a dir, una sessió per seleccionar il·lustracions destinades a articles de l'enciclopèdia lliure virtual Viquipèdia: en cas de voler assistir-hi, cal apuntar-s'hi a l'enllaç: <http://bit.ly/1Mf8Rme>. El 27 de novembre hi haurà una trobada de dibuixants urbans a la plaça de la Sagrada Família per il·lustrar la vegetació i l'entorn: per participar-hi, cal omplir el següent formulari d'inscripció: <http://bit.ly/1MPix7j>. Aquestes activitats, que són gratuïtes, tenen el suport d'Amical Wikimedia i el patrocini de la Fundación Española para la Ciencia y Tecnología (FECYT) i el Ministerio de Economía y Competitividad.

Les activitats conformen el cicle *Jo il·lustro la ciència* i seran acollides al centre de recursos d'il·lustració científica i naturalista de la Biblioteca Sagrada Família - Josep M. Ainaud de Lasarte, creat el passat abril per la pròpia biblioteca i l'ACCC a través d'*Il·lustraciència* i amb el patrocini de la FECYT i l'esmentat Ministeri, amb l'objectiu d'apropar la il·lustració científica al públic general.

Exposicions

Els interessats en la proposta podran visitar diferents mostres d'artistes de la il·lustració a l'espai Jove com ara *P(artes) Humanas* de Giselle Vitali (del 20 al 30 d'octubre); *Il·lustraciència3*, amb obres de la tercera edició del premi (del 4 de novembre al 17 de gener); *Amb ulls de natura*, de Blanca Martí Ahumada (del 4 al 19 de novembre); i *Copsant la natura*, de Lucía Gómez Serra (del 24 de novembre al 17 de desembre).

Taula rodona i tallers

El 3 de novembre, a les 19h30, la sala d'actes de la Biblioteca Sagrada Família acollirà una taula rodona oberta al públic general sota el títol *La il·lustració científica en el segle XXI*, amb la participació de les artistes esmentades anteriorment, que hi exposen les seves obres. En cas de voler assistir-hi, cal inscriure-s'hi al següent enllaç: <http://ow.ly/TdSYH>.

Jornada de bioestadística per a periodistes i comunicadors

El 26 de novembre al Col·legi de Periodistes de Catalunya

L'Asociación Española de Comunicación Científica (AECC) coorganitza amb la Fundació Dr. Antoni Esteve i l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) una jornada de bioestadística per a periodistes i comunicadors. Tot considerant que les estadístiques mèdiques són mal interpretades freqüentment per polítics, ciutadans, metges i periodistes, amb aquesta jornada es pretén aportar una formació bàsica per interpretar els resultats de la recerca biomèdica i aclarir els

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

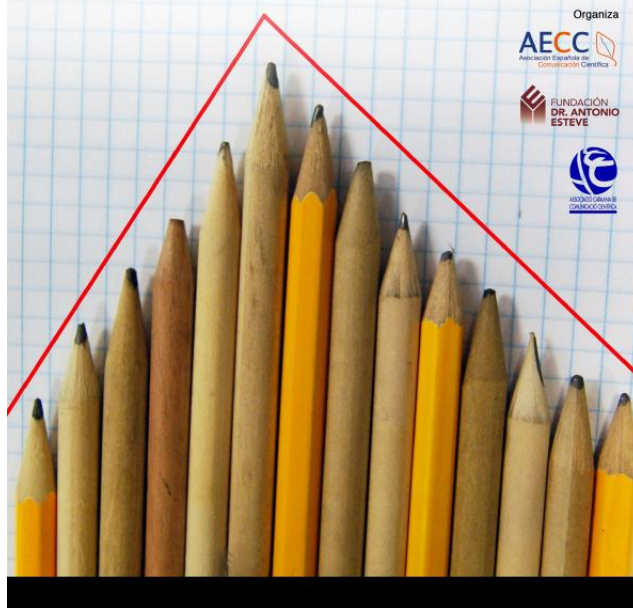
principals problemes que planteja la informació amb estadístiques. A més d'oferir els coneixements teòrics indispensables, la jornada també inclou dos tallers pràctics amb exemples i un debat entre periodistes i comunicadors sobre els problemes que planteja l'elaboració de notícies i comunicats de premsa sobre estudis biomèdics.

Jornada de **BIOESTADÍSTICA** para periodistas y comunicadores

Barcelona, 26 de noviembre de 2015

Col·legi de Periodistes de Catalunya

Organiza

L'esdeveniment tindrà lloc de les 9.00 a les 17.30 i inclou el dinar. El preu per assistir-hi és de 40 euros, però els membres de l'ACCC –entre d'altres entitats- poden subscriure-s'hi amb un descompte del 50%. Més informació sobre el programa, els ponents i la forma de pagament al web de l'ACCC: <http://bit.ly/1ZDnbPm>

La il·lustració científica, protagonista al Museo Nacional de Ciencia y Tecnología

La seu de La Corunya acull les obres de la tercera edició del premi «Il·lustraciència»

Fins al 13 de desembre els visitants de la seu corunyesa del Museo Nacional de Ciencia y Tecnología (MUNCYT) -situat a la Plaza del Museo Nacional, 1- podran gaudir del talent dels artistes que des de diferents parts del món van enviar obres a la tercera edició del concurs *Il·lustraciència*. L'organització del certamen -una iniciativa de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC) que compta amb el patrocini de la Fundación Española para la Ciencia y la Tecnología (FECYT)- ha seleccionat 40 obres de les 424 presentades d'il·lustradors de més de 30 països, les quals versen sobre botànica, anatomia i fauna, entre altres temàtiques.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

En aquesta edició destaca la presència d'il·lustradors espanyols, amb 133 obres presentades; colombians, amb 38; russos, amb 34; mexicans i argentins, empatats amb 28; i brasilers, amb 24. Es poden veure les obres que han concursat en el web del premi: ilustraciencia.cat.

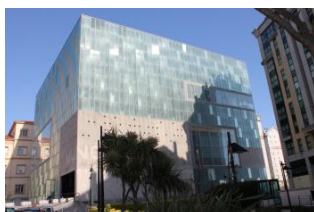
«El principal objectiu de l'exposició és apropar la il·lustració sobre la naturalesa -i científica en general- a la ciutadania i donar visibilitat a tots els il·lustradors que es van presentar al premi. També volem destacar que posem la mostra a disposició de les entitats que la sol·licitin», explica Miquel Baidal, coordinador d'*Il·lustraciència*.

Tallers a La Corunya

Amb motiu de l'exposició, el MUNCYT de La Corunya acollirà dos tallers d'il·lustració gratuïts. El 7 i 8 de novembre es realitzarà una activitat dirigida al públic infantil consistent en la realització del *Mural del litoral*, en sessions de mitja hora en horari d'11.15 a 14.45. Aquesta activitat està destinada a canalla a partir de 4 anys; nens i nenes podran divertir-se tot aprenent a dibuixar i participar en un mural col·lectiu en el qual les protagonistes seran la flora i fauna del litoral. L'aforament és d'un màxim de 25 nens acompanyats per un adult.

El 21 i 22 de novembre tindrà lloc al mateix museu el taller *Il·lustrando el litoral*, a càrrec de Miquel Baidal i de la il·lustradora Clara Cerviño, també d'11.15 a 14.45. L'organització informa que, tot i que les 20 places disponibles ja estan cobertes, és possible accedir a la llista d'espera escrivint a reservascor@muncyt.es, indicant en l'assumpte "Taller ilustrando el litoral".

Les obres d'*Il·lustraciència* recorreran diverses ciutats espanyoles i les imatges formaran part d'un catàleg virtual.

La seu corunesa del MUNCYT (foto: muncyt.es)

Debat sobre l'ús del combustible dièsel: «Hem de traure cotxes del carrer»

Arran de la polèmica de Volkswagen

Raül Toran (ACCC). El passat 26 d'octubre va tenir lloc a la Sala Marie Curie del Parc de Recerca Biomèdica de Barcelona (PRBB) un debat sobre les conseqüències ambientals i sobre la salut pública del frau del dièsel, organitzat pel Centre de Recerca en Epidemiologia Ambiental (CREAL), centre aliat ISGlobal. El debat va ser moderat per Cristina Ribas, presidenta de l'Associació Catalana de Comunicació Científica (ACCC), i David Rojas, investigador del CREAL.

Cristina Ribas, presidenta de l'ACCC, de peu a l'esquerra amb la resta dels ponents del debat (foto: R. Toran)

«El problema no és Volkswagen, és el propi vehicle dièsel independentment de la seva marca», va comentar el Dr. Jordi Sunyer, investigador i director científic adjunt del CREAL, a l'inici de la seva ponència. I va afegir que «la problemàtica dels

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

vehicles dièsel es va agreujar després de Kyoto, on es va decidir promocionar aquest tipus de vehicles a Europa per tal de disminuir les emissions de CO₂. Però els vehicles amb aquest motor emeten més emissions de NO₂ (fins a quatre vegades més) i micropartícules (PM) (fins a 20 vegades més) i també emeten CO₂.» Sunyer es va centrar en la contaminació per NO₂ i les seves conseqüències en salut, causant de malalties cardiovasculars i pulmonars, entre d'altres, i mortalitat. «Hi ha una caiguda de la funció pulmonar de les persones asmàtiques si passen en zones contaminades, com carrers centrals de les ciutats. A Los Angeles han estat molt exitosos a l'hora de complir els estàndards de qualitat de l'aire malgrat l'alt ús del transport rodat i s'ha observat una millora de la salut respiratòria. El NO₂ té efectes menys tòxics que les PM, però té impactes considerables sobre la salut», va explicar Sunyer. I preguntà: «Caldria no deixar entrar els cotxes dins de la ciutat? Dins de les ciutats a Holanda només es deixa circular aquells que fan servir el transport actiu (com anar en bicicleta) o transport públic. Els europeus estem emetent gasos contaminats i una quantitat considerable de gasos d'efectes hivernacle. Solucions? Potenciar el transport públic i transport actiu, limitar la mobilitat i incloure experts en mobilitat i en urbanisme, entre d'altres, en aquest debat.».

Xavier Querol, investigador i professor del CSIC, explicà que «al nostre projecte Airuse hi ha un apartat sobre les tecnologies per reduir les emissions de NO₂ procedent del trànsit. Als Països Baixos hi ha més consum de benzina que de dièsel per raons purament ambientals. Un turisme dièsel emet 5 vegades més partícules de NO₂ que un camió. Cal llavors, traure vehicles del carrer. Tenim 600.000 vehicles a la ciutat de Barcelona, una densitat superior a la de Londres. Com podem resoldre el problema de les emissions dels vehicles?», preguntà Querol. «Primer s'han d'identificar els cotxes, ja veurem si s'aparten posteriorment o no.».

«Avui en dia costa veure un vehicle que emeti fum negre pel tub», comentà Francisco González Balmas, President de la Societat de

Tècnics d'Automoció (STA). «Per què la Comissió Europea no va posar un límit d'emissions de NO₂, en lloc de NO_x? El motor contamina més quan treballa més, amb acceleracions i frenades. La Comissió Europea ha de canviar la legislació i els fabricants s'hauran de posar d'acord amb el cicle europeu sota el qual treballa el cotxe. Països i regions no tenen competències per impedir la circulació de cotxes, però sí les ciutats, que poden obligar a pagar per circular per la ciutat, a aquells transports que contaminen o poden impedir que circulin els cotxes per dins de la ciutat, com en el cas de París. Des de la indústria automobilística hem desenvolupat cotxes elèctrics o a gas, però els polítics s'han d'implicar en la seva promoció.»

Debat amb el públic

Des de la Plataforma per la Qualitat de l'Aire van remarcar que el model del vehicle privat ja era un model obsolet. I va explicar que estan engegant una campanya estatal anomenada *Malos Humos* sobre el cas Volkswagen i altres marques.

Un representant de la Fundació Gas Natural va manifestar que s'estava parlant molt de canvi climàtic i no de pol·lució local. I explicà que això podria ser «perquè aquesta afecta governs locals i altres institucions. Tenim també una dependència de la indústria de l'automòbil i fa por parlar del cas Volkswagen. Però és possible fabricar i ser coherent amb la normativa ambiental. Ens hem d'atrevir a fer com altres ciutats: si un vehicle no compleix, no hauria de circular per la ciutat.»

Carlos González, metge especialista en salut pública i representant de Barcelona en Comú, explicà que «hem vist que el voluntarisme en normativa ambiental no funciona. Si volem aconseguir alguna cosa, hem de fer com a la normativa contra el tabaquisme.».

«Hem de fer una política valenta, traient cotxes de forma radical del carrer, i no limitar la normativa als dies excepcionals. Sabem que el tema de permetre circular cotxes amb matrícula parell o imparell, com es va implantar a Mèxic, no funciona i no té cap repercussió», digué Sunyer.

«S'han de posar les condicions possibles perquè els cotxes siguin el menys contaminants

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

possible», intervingué un membre de CC.OO. present en el debat. Per una altra banda, Josep Samitier, de l'Oficina Catalana del Canvi Climàtic, de la Generalitat de Catalunya, comentà que «no s'hauria de confrontar la problemàtica de canvi climàtic amb la contaminació atmosfèrica, ja que tenen punts en comú. I un punt important a reflexionar seria pensar en quina mobilitat tenim.».

Resum de la llista de distribució

Els temes més comentats a l'octubre

Un dels primers temes del mes que va provocar comentaris ha estat un nou programa televisiu de ciència. Es tracta del programa *ADN Max* al canal Discovery Max, que es va estrenar el passat 4 d'octubre. En el seu equip hi ha el soci Dani Jiménez, que fa experiments científics en un format que combina ciència i humor conduït pel periodista Xavier Sardà. Diferents membres de la llista de correu li han desitjat sort i donen la benvinguda a un nou espai que té la ciència com a protagonista.

Una altra de les recomanacions d'octubre ha estat la fira de *Ciència en acció* que va tenir lloc el 16 i 17 d'octubre a Viladecans amb «més de 80 participants provinents d'arreu de l'Estat entre investigadors, professors i alumnes i divulgadors científics, entre d'altres».

Més recomanacions però en matèria de formació. Una *llistaire* va fer una crida sobre cursos de biologia –i en extensió d'altres ciències– i d'entre les recomanacions, rescatem els suggeriments per no perdre de vista les ofertes del Col·legi de Biòlegs de Catalunya o del Col·legi Oficial de Metges de Barcelona, així com les activitats que poden oferir alguns centres cívics. També s'hi va incidir en aprofitar la formació en línia que ofereixen els Massive Open Online Courses (MOOCs): un participant de llista va recomanar-ne les plataformes EdX (edx.org), Coursera (coursera.org), Future Learn (futurelearn.com), Miriada X (miriadax.net), i –

d'àmbit català– UCATx (ucatx.cat).

Un dels protagonistes a l'octubre ha estat Pere Jaume Esteve. Un membre de la llista ha compartit que al diari digital valencià *La Veu* s'ha publicat una biografia d'aquest metge i humanista (<http://bit.ly/1Wed6nD>), i professor de l'Estudi General de València a mitjans del segle XVI. «Des del segle XVIII Esteve dona nom al gènere botànic *Stevia* i en l'actualitat també a l'estèvia, l'edulcorant d'origen natural que està revolucionant el mercat agroalimentari», va aclarir el *llistaire*.

Dedicar-se a una professió en la qual no es té formació reglada es pot considerar intrusisme professional? Arran de l'oferta d'una feina de traducció, es va reflexionar sobre el fet que hi ha professions –com ara la traducció o el periodisme– que poden ser realitzades amb professionalitat per persones sense la corresponent formació universitària, tenint en compte que potser alguns professionals fins i tot les realitzen des d'abans que existís la titulació universitària.

A la llista també es va parlar de cinema. *The Martian* (traduïda a l'Estat com a *Marte*) ha estat motiu de recomanació per les seves imatges del planeta vermell i pel paper del seu protagonista –encarnat per Matt Damon–. Algú va aprofitar per compartir aquest article sobre el film de l'astronauta Pedro Duque: <http://bit.ly/1GtGhRW>

Quina ha estat la notícia científica més mediàtica dels últims 30 o 40 anys? es preguntava un *llistaire*. Més d'un li va respondre que la de la clonació de l'ovella Dolly, però algú altre creia que la notícia de 2012 sobre el bosó de Higgs havia tingut encara més ressò en els mitjans. Si voleu conèixer respostes a preguntes com a aquesta o directament plantejar-les, podeu inscriure-us a la nostra llista de correu consultant la informació d'aquest enllaç (<http://bit.ly/1kF2m2c>). De l'1 al 31 d'octubre s'hi van enviar 203 missatges.

L'ACCC és membre de:

- World Federation of Science Journalists
- European Union of Science Journalists' Associations
- Confederación de Sociedades Científicas de España
- Xarxa d'Unitats de Cultura Científica i Innovació
- Cens d'entitats de foment de la llengua catalana de la Generalitat de Catalunya

Raconet de la llengua

La versaleta, aquesta desconeguda

Un estil de tipus de lletra que s'empra molt poc és la versaleta. Consisteix a usar lletres majúscules d'igual alçada o una mica més altes que les minúscules de la resta del text. Un dels usos més freqüents que se'n fa –o que se n'hauria de fer– és per escriure les xifres romanes que indiquen els segles en textos escrits en minúscula. Per exemple, no escriurem «segle XVIII», sinó «segle xviii».

Quan en un text hi ha paraules escrites en versaleta, s'escriuran amb majúscula inicial si correspon escriure-les així, per exemple quan s'escriuen en versaleta els cognoms dels autors en una bibliografia les normes de la qual ho exigeixen. Per exemple, no escriurem «SCHMIDT TM, SCHAECHTER M», sinó «SCHMIDT TM, SCHAECHTER M».

Mercè Piqueras

Benvinguda a l'ACCC

Nous socis

A la Junta de l'ACCC celebrada a l'octubre es va aprovar que Jordi Pueyo i Juan Manuel Sarasua siguin socis de l'ACCC. Si encara no ets soci, informa't al nostre web: <http://bit.ly/1uB8FKj>.

L'ACCC a Internet

Segueix-nos a:

Web: www.accc.cat

Twitter: [www.twitter.com/ACCC](https://twitter.com/ACCC)

Facebook: www.facebook.com/ACCCcientifica

LinkedIn (empresa i grup):

[www.linkedin.com/ceddtj](https://www.linkedin.com/company/ceddtj)

[www.linkedin.com/aaisv4](https://www.linkedin.com/company/aaisv4)

Vimeo: www.vimeo.com/accc

Entitats col·laboradores de l'ACCC

COL·LEGI OFICIAL
INFERMERES I INFERMERS
BARCELONA

